

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.003.11.2015
P/15/079

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/079– Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Andrzej Lis, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93756 z 11 lutego 2015 r. 2. Agata Brzeska-Lebiecka, doradca prawny, legitymacja służbowa nr 16104 (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II ¹ , ul. Ariańska 3, 38-300 Gorlice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grażyna Pabis-Mazur, Dyrektor (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² realizację programu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”³ w Zespole Szkół Ekonomicznych w Gorlicach w latach 2010-2015⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ramach projektu 1 476 uczniów⁵ ZSE, w tym 1 103 kobiet i 373 mężczyzn⁶, wzięło udział w takich zadaniach jak zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki i języków obcych, doradztwo edukacyjno-zawodowe, kursy branżowe, praktyki zawodowe u pracodawców, staże-wizyty zawodoznawcze. Ponadto uczniowie uczestniczyli także w takich zadaniach jak Małopolska Chmura Edukacyjna oraz współpraca ponadnarodowa. Zajęcia zostały dostosowane do branż i zawodów, w których kształciła Szkoła. Przyjęte do realizacji zadania były zgodne z zainteresowaniami uczniów oraz potrzebami rynku pracy. W okresie realizacji projektu uruchomiono w Szkole jeden nowy kierunek kształcenia.

Projekt realizowano efektywnie. Całkowite koszty projektu przypadające na Szkołę wynosiły 644,1 tys. zł⁷, co stanowiło 10% łącznego budżetu projektu w powiecie gorlickim. Ogólny średni koszt udziału jednego uczestnika w projekcie 31 grudnia 2014 r. wynosił 348 zł. Największe wydatki poniesiono na kursy podnoszące kwalifikacje oraz staże-wizyty zawodoznawcze. Udział środków związanych z realizacją projektu stanowił 4% w odniesieniu do łącznych wydatków poniesionych na działalność edukacyjną ZSE wraz z wydatkami na zadania projektu w latach 2010-2014.

Podjęte w toku realizacji projektu działania były skuteczne. Realizację projektu poprzedziła identyfikacja potrzeb i możliwości Szkoły w zakresie kształcenia zawodowego. Określono zasady rekrutacji i uczestnictwa uczniów w poszczególnych zadaniach. Nie przekraczano maksymalnej liczebności grup, a wykładowcy posiadali wymagane kwalifikacje. Monitorowano jakość prowadzonych zajęć, przeprowadzając testy „wejścia-wyjścia” i ankiety wśród uczniów. Oceny testów wskazywały na poprawę wyników, a w ankietach pozytywnie oceniono organizację kursów branżowych. Środki z programu przeznaczono także na ulepszenie bazy dydaktycznej. Szkoła prowadziła doradztwo zawodowe, nawiązała współpracę z przedsiębiorcami oraz współpracę międzynarodową. W ramach realizacji projektu ZSE

¹ Dalej: ZSE lub Szkoła.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej: program lub projekt.

⁴ Do 25 maja 2015 r.

⁵ Niektórzy uczniowie brali udział w kilku zadaniach.

⁶ Odpowiednio 75% i 25%.

⁷ Koszty poniesione do 30 kwietnia 2015 r. i pozostały plan na 2015 r.

osiągnął założone wskaźniki rezultatu dotyczące liczby osób uczestniczących w projekcie, a uczniowie otrzymali 1 476 certyfikatów, uprawnień, zaświadczeń, z czego 195 (13%), to certyfikaty potwierdzające nabyte kwalifikacje poprzez zdanie egzaminu.

Pomimo zmniejszającej się liczby uczniów w Szkole związanej z niższym demograficznym, odsetek uczniów klas pierwszych szkół zawodowych utrzymywał się na stałym poziomie. Wskaźniki przystępowania uczniów do egzaminów zawodowych oraz zdawalności egzaminów były zadowalające i utrzymywały się na bardzo wysokim poziomie. Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów zawodowych wahał się od 87% w roku 2010/2011 do 97% w latach 2009/2010 i 2012/2013. Zdawalność egzaminów zawodowych kształtowała się od 73% w roku 2009/2010 do 90% w roku 2012/2013. W obu typach szkół wyniki osiągnięte przez uczniów Szkoły były lepsze od średnich zdawalności na terenie województwa małopolskiego.

Począwszy od roku 2009/2010 średnio 40% absolwentów kontynuowało naukę, w tym ok. 36% na uczelniach wyższych, a 14% znalazło zatrudnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zgodność przyjętych celów programu z potrzebami beneficjentów oraz monitorowanie i zarządzanie projektem

Opis stanu faktycznego

Do wsparcia w ramach projektu, ZSE wytypował pięć zawodów, w ramach których określił 11 dodatkowych pożądanых kwalifikacji i trzy kompetencje kluczowe:

- w zawodzie technik ekonomista – pięć uprawnień zawodowych⁸,
- w zawodzie technik handlowiec – pięć uprawnień zawodowych⁹,
- w zawodzie technik agrobiznesu – trzy uprawnienia zawodowe¹⁰,
- w zawodzie technik obsługi turystycznej – jedno uprawnienie zawodowe¹¹,
- w zawodzie sprzedawca – jedno uprawnienia zawodowe¹².

Kompetencje kluczowe określono:

- w dwóch zakresach¹³ – dla czterech zawodów¹⁴,
- w jednym zakresie¹⁵ dla wymienionych wyżej trzech zawodów¹⁶ oraz dla zawodu sprzedawca.

(dowód: akta kontroli str. 9-17)

Projektem objęto trzy branże, w których uwzględniono sześć zawodów tj.:

- w branży administracyjno-usługowej – trzy zawody: technik ekonomista, technik handlowiec i sprzedawca,
- w branży rolno-leśnej z ochroną środowiska – jeden zawód: technik agrobiznesu,
- w branży turystyczno-gastronomicznej – dwa zawody: technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej.

ZSE w ramach projektu realizował następujące zadania: kursy podnoszące kwalifikacje, zajęcia wyrównawcze z matematyki, zajęcia rozwijające z języków obcych, zajęcia z doradztwa zawodowego, staże-wizyty zawodoznawcze, staże i przedsiębiorców. Szkoła została wytypowana do udziału w zadaniu „Małopolska Chmura Edukacyjna”. Ponadto uczniowie Szkoły uczestniczyli w zadaniu „Współpraca międzynarodowa”.

⁸ Umiejętność obsługi pakietów biurowych, umiejętność obsługi programów finansowo księgowych stosowanych w firmach, umiejętność obsługi grafiki komputerowej, znajomość podstawowych pojęć technologii informacyjnych oraz umiejętność obsługi komputera (ECDL Core), udział w wycieczkach edukacyjnych (wizytach zawodoznawczych).

⁹ Umiejętność obsługi pakietów biurowych, umiejętność obsługi programów magazynowych, umiejętność obsługi kas fiskalnych, umiejętność prowadzenia pojazdów mechanicznych, udział w wycieczkach edukacyjnych (wizytach zawodoznawczych).

¹⁰ Umiejętność prowadzenia działalności agroturystycznej, umiejętność w zakresie hodowli koni i zoologii powiązana ze szkółką jazdy konnej, udział w wycieczkach edukacyjnych (wizytach zawodoznawczych).

¹¹ Umiejętność obsługi klientów biur turystycznych.

¹² Umiejętność obsługi kas fiskalnych.

¹³ Znajomość matematyki i umiejętność logicznego myślenia i dokonywania analiz, umiejętności językowe w komunikacji interpersonalnej.

¹⁴ Technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik handlowiec, technik obsługi turystycznej.

¹⁵ Doradztwo edukacyjno-zawodowe w celu planowania przyszłości zawodowej uczniów.

¹⁶ Technik agrobiznesu, technik handlowiec, technik obsługi turystycznej.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że przy doborze branż zawodowych oraz zawodów realizowanych w ramach projektu kierowano się potrzebami wzmocnienia praktycznych umiejętności zawodowych uczniów oraz oczekiwaniami pracodawców.

(dowód: akta kontroli str. 18-20, 21)

W okresie realizacji projektu w roku szkolnym 2012/2013 w Technikum Nr 3 uruchomiono nowy kierunek kształcenia zawodowego – technik hotelarstwa i przyjęto 15 uczniów. W następnym roku szkolnym 2013/2014 stan uczniów na tym kierunku zwiększył się do 38 uczniów, a w roku szkolnym 2014/2015 – do 73 uczniów.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że jest to nowy kierunek, uruchomiony w celu poszerzenia oferty edukacyjnej szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 31, 33)

W ZSE od roku szkolnego 2013/2014 nie szkolono uczniów w jednym zawodzie – sprzedawca – nauczonym w Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 3 w latach 2010/2011 i 2011/2012. Stan uczniów w tym kierunku zmniejszył się i wynosił odpowiednio 30 uczniów i 16 uczniów.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że ten typ kształcenia funkcjonuje co roku w ofercie szkoły, ale wydłużenie edukacji w tym zawodzie do trzech lat spowodowało zmniejszenie zainteresowania tym kierunkiem.

(dowód: akta kontroli str. 31, 33)

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego prowadził w ZSE ewaluację zewnętrzną projektu. Badaniami objęto uczniów Technikum Nr 3 przy pomocy techniki ankiet elektronicznych. I etap (ewaluację śródkresową) zakończono 31 maja 2012 r. a II etap – 31 maja 2014 r. W I etapie badaniami ewaluacyjnymi objęto wskazaną przez UMWM liczbę 41 uczniów, którzy korzystali z trzech form wsparcia¹⁷. W II etapie brała udział wskazana liczba 50 uczniów, którzy również korzystali z trzech form wsparcia¹⁸.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że o wynikach pierwszej ewaluacji nie miała informacji, natomiast została poinformowana o ewaluacji prowadzonej w 2014 r. Wyniki tej ewaluacji szkoła wykorzystwała do projektowania i organizacji pracy podczas realizacji projektu.

(dowód: akta kontroli str. 34, 41-44, 71)

Kontrola wybranych 12 zajęć dodatkowych¹⁹, wykazała, że ZSE przeprowadził ewaluację wewnętrzną kursów, zajęć rozwijających i zajęć wyrównawczych. Ewaluacja miała formy:

- egzaminów końcowych – w przypadku czterech kursów²⁰ i zajęć rozwijających dotyczących specjalistycznego oprogramowania w firmach;
- sprawdzianu umiejętności praktycznych przeprowadzanego w czasie trwania kursu florystycznego;
- testów wejścia-wyjścia przeprowadzanych na zajęciach rozwijających z języka niemieckiego i zajęciach wyrównawczych z matematyki.

Wszyscy uczniowie (150) zostali ocenieni pozytywnie i otrzymali certyfikaty/zaświadczenia. W przypadku zajęć rozwijających z języka obcego (12 uczniów) i zajęć wyrównawczych z matematyki (36 uczniów) średnia ocen z tych przedmiotów przed zajęciami wynosiła 2,5, a po zajęciach 4,1 (w sześciopunktowej skali ocen).

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że po zajęciach z doradztwa edukacyjno-zawodowego nie sporządzano ocen w formie dokumentów, ponieważ prowadzący zajęcia udzielali „na bieżąco informacji zwrotnej na temat prezentowanych umiejętności i wiedzy zawodowej uczniów”.

¹⁷ 22 - kompetencjach kluczowych, 12 – praktykach/stażach/wizytach zawodoznawczych, 7- kursach zawodowych.

¹⁸ 20 - zajęciach z doradztwa edukacyjnego, 20 praktykach/stażach/wizytach, 10 kursach zawodowych.

¹⁹ Pięciu kursów: florystycznego (w 2011 r.), grafiki komputerowej (w 2012 r.), ECDL Core (w 2013 r.), zastosowania kas fiskalnych w działalności handlowo-usługowej (w 2013 r.), zakładania i rozliczania firmy agroturystycznej (w 2014 r.); dwóch zajęć rozwijających z j. niemieckiego (w 2013 r.) i dotyczących zastosowania specjalistycznego oprogramowania w firmach (w 2014 r.); zajęć wyrównawczych z matematyki (w 2013 r.); doradztwa edukacyjno-zawodowego (w 2013 r.); trzech wizyt zawodoznawczych (na podstawie umowy nr 3/2013 zawartej 2.12.2013 r. i na podstawie umowy nr 3/2014 zawartej 10.06.2014 r.).

²⁰ ECDL Core, grafiki komputerowej, zastosowania kas fiskalnych w działalności handlowo-usługowej, zakładania i rozliczania firmy agroturystycznej.

Z odbytych wizyt zawodoznawczych uczniowie sporządzali prezentacje i sprawozdania – „uważano, że ten sposób ewaluacji będzie bardziej wymierny i wskazujący efekty”.

(dowód: akta kontroli str. 36-37, 45-50)

Uczniowie wypełniali ankiety ewaluacyjne po zakończeniu zajęć, tj. po czterech kursach, dwóch zajęciach rozwijających, po zajęciach z doradztwa i zajęciach wyrównawczych z matematyki. Zajęcia zostały ocenione pozytywnie. Nie ankietowano uczniów po kursie florystycznym i po stażach wizytach zawodoznawczych.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że po kursie florystycznym nie wykonywano ankiet w formie papierowej, ponieważ „efekt zadowolenia i nabytych umiejętności był zauważony podczas wystawy prezentowanych kompozycji kwiatowych ...na forum szkoły i na stronie www szkoły”.

(dowód: akta kontroli str. 34, 45-50)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania w zbadanym obszarze.

2. Efektywność programu

Opis stanu
faktycznego

Do 31 grudnia 2014 r. koszty realizacji projektu przez ZSE wyniosły 571 tys. zł. Udział kwoty dofinansowania oraz wkładu własnego wyniósł odpowiednio: 87,25% i 12,75%. W łącznej kwocie poniesionych wydatków:

- 506,6 tys. zł stanowiły koszty realizacji programów rozwojowych szkoły, tj. 89% łącznych kosztów realizacji projektu w ZSE,
- 37,6 tys. zł wyniósł koszt zarządzania projektem w ZSE, tj. 6% łącznych kosztów realizacji projektu w ZSE,
- 26,8 tys. zł wydatkowano na zadanie Małopolska Chmura Edukacyjna, tj. 5% łącznych kosztów realizacji projektu w ZSE, w tym zakup tabletów i stacji meteorologicznej.

(dowód: akta kontroli str. 51-54, 187-188)

Koszty realizacji poszczególnych zadań, według stanu na 31 grudnia 2014 r., wyniosły:

- kursy podnoszące kwalifikacje – 268,3 tys. zł, tj. 47% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Koszty poszczególnych kursów kształtowały się na poziomie od 2 tys. zł (zakładam i rozliczam firmę hotelarską) do 159,3 tys. zł (kurs prawa jazdy kat. B). Średni koszt wszystkich kursów przypadający na jednego ucznia wynosił 459 zł. Największe kwoty wydatków (poza kursem prawa jazdy) przeznaczono na kursy ECDL Core (23,5 tys. zł) oraz zastosowanie kas fiskalnych w działalności handlowo-usługowej (20,5 tys. zł). Spośród wszystkich realizowanych przez Szkołę kursów, najwyższy średni koszt zadania przypadający na jednego ucznia wyniósł 965 zł (prawo jazdy), a najniższy 136 zł (zakładam i rozliczam firmę hotelarską);
- zajęcia wyrównawcze z matematyki – 44,8 tys. zł, tj. 8% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Średni koszt przypadający na jednego ucznia wyniósł 233 zł;
- zajęcia rozwijające z umiejętności językowych – 31,7 tys. zł, tj. 6% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Średni koszt przypadający na jednego ucznia wyniósł 271 zł;
- zajęcia z doradztwa zawodowego – 15,7 tys. zł, tj. 3% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Średni koszt przypadający na jednego ucznia wynosił 181 zł;
- udział w targach i giełdach branżowych – 10 tys. zł, tj. 2% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Średni koszt przypadający na jednego ucznia wynosił 333 zł;
- staże/wizyty zawodoznawcze – 56,6 tys. zł, tj. 10% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Średni koszt przypadający na jednego ucznia wynosił 133 zł;
- staże u przedsiębiorców – 48,8 tys. zł, tj. 9% w stosunku do łącznych kosztów projektu. Średni koszt przypadający na jednego ucznia wynosił 1 744 zł.

Ponadto na wynagrodzenie szkolnego lidera wydatkowano 30,4 tys. zł, tj. 5% łącznych kosztów. W ramach zadania Małopolska Chmura Edukacyjna zakupiono wyposażenie za 20,9 tys. zł, co stanowiło 4% łącznych kosztów projektu.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. ogólny średni koszt udziału jednego uczestnika w projekcie wynosił 348 zł.

(dowód: akta kontroli str. 55-58)

W kontekście danych finansowo-księgowych zaewidencjonowanych w rozdziale 80130 oraz stanu uczniów na 30 września każdego roku szkolnego, ustalono, że średni koszt kształcenia jednego ucznia ZSE w latach 2010-2014 wzrastał i wynosił: 5 427 zł – w 2010 r., a 7 663 zł w 2014 r.

Udział środków związanych z realizacją projektu stanowił 4% w odniesieniu do łącznych wydatków poniesionych na działalność edukacyjną ZSE wraz z wydatkami na zadania projektu w latach 2010-2014.

(dowód: akta kontroli str. 59, 161-162)

W związku z wydłużeniem realizacji projektu do 31 maja 2015 r., na 2015 r. zaplanowano wydatki w kwocie 73,1 tys. zł w zakresie komponentu „Małopolska Chmura Edukacyjna”, tj. na realizację zajęć on-line oraz zajęć kół naukowych.

Całkowity koszt realizacji Projektu w ZSE, tj. wydatki poniesione do 31 grudnia 2014 r. oraz wydatki planowane do poniesienia w 2015 r., wynosi 644,1 tys. zł, co stanowi 10% łącznego budżetu projektu w powiecie gorlickim.

(dowód: akta kontroli str. 60-74)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania w zbadanym obszarze. Projekt został zrealizowany efektywnie.

3. Skuteczność projektu

Opis stanu
faktycznego

W ramach zadania projektowego „Programy rozwojowe szkół na terenie powiatu gorlickiego” ZSE w okresie realizacji projektu zorganizował:

- 1) 13 rodzajów kursów podnoszących kwalifikacje, w których uczestniczyło łącznie 584 uczniów (z tego 431 kobiet i 153 mężczyzn²¹), z tego:
 - 5 w branży administracyjno-usługowej (zastosowanie specjalistycznego oprogramowania w firmach – 3 edycje, kurs Excel w finansach – 1 edycja, kurs ECDL Core – 2 edycje, wykorzystanie programu magazynowego Subiekt wraz z fakturowaniem – 4 edycje, kurs zastosowanie kas fiskalnych w działalności handlowej – 5 edycji), w których uczestniczyło 266 uczniów, w tym 204 kobiet (77%) i 62 mężczyzn,
 - 2 w branży rolniczo leśnej z ochroną środowiska (hodowla koni – 1 edycja, kurs zakładania firmy agroturystycznej – 2 edycje), w których uczestniczyło 34 uczniów, w tym 20 kobiet (59%) i 14 mężczyzn,
 - 2 w branży turystyczno-gastronomicznej (zakładam i rozliczam firmę turystyczną – 3 edycje, zakładam i rozliczam firmę hotelarską – 1 edycja), w których uczestniczyło 59 uczniów, w tym 46 kobiet (78%) i 13 mężczyzn,
 - 3 kursy w branżach: administracyjno-usługowej, rolniczo-leśnej z ochroną środowiska i turystyczno-gastronomicznej (kurs florystyczny – 1 edycja, kurs ABC organizowania spotkań biznesowych – 1 edycja, kurs prawa jazdy kategorii B – 5 edycji), w których uczestniczyło 210 uczniów, w tym 157 kobiet (75%) i 53 mężczyzn,
 - 1 kurs w branżach: administracyjno-usługowej i turystyczno-gastronomicznej (kurs zastosowania grafiki komputerowej – 1 edycja), w którym uczestniczyło 15 uczniów, w tym 4 kobiety (27%) i 11 mężczyzn,
- 2) zajęcia wyrównawcze z matematyki dla wszystkich branż, w których wzięło udział 192 uczniów, w tym 155 kobiet (81%) i 37 mężczyzn,
- 3) zajęcia rozwijające z umiejętności językowych w komunikacji interpersonalnej dla wszystkich branż, w których uczestniczyło 117 uczniów, w tym 87 kobiet (74%) i 30 mężczyzn,
- 4) zajęcia z doradztwa zawodowego dla wszystkich branż, w których uczestniczyło 117 uczniów, w tym 91 kobiet (78%) i 26 mężczyzn,
- 5) staże/wizyty zawodoznawcze dla wszystkich branż, w których uczestniczyło 438 uczniów, w tym 315 kobiet (72%) i 123 mężczyzn,

²¹ Odpowiednio 74% i 26%.

- 6) staże u przedsiębiorców dla wszystkich branż, w których uczestniczyło 28 uczniów, w tym 24 kobiety (86%) i 4 mężczyzn.

Uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej brali udział w:

- kursie kwalifikacyjnym zastosowania kas fiskalnych w działalności handlowo-usługowej – 27 uczniów, co stanowiło 5% uczniów biorących udział w tej formie zajęć,
- w zajęciach z doradztwa zawodowego – 15 uczniów, co stanowiło 13% uczniów biorących udział w tej formie zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 18-20, 165-166)

O zajęciach organizowanych w ramach projektu uczniowie byli informowani na lekcjach. Informację taką zamieszczono również na szkolnej tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej ZSE.

(dowód: akta kontroli str. 75)

W regulaminach uczestnictwa w projekcie ustalono następujące kryteria rekrutacji: chęć uczestnictwa, dobre wyniki w nauce (średnia ocen za bieżący, poprzedni rok szkolny), dotychczasowe korzystanie z form wsparcia w projekcie, frekwencja na zajęciach szkolnych, ukończenie przez ucznia 18 roku życia (w przypadku kursu prawa jazdy kategorii B), wynik egzaminu gimnazjalnego, zgodność z kierunkami kształcenia prowadzonymi w szkole, znajomość języka angielskiego. Z kolei przy naborze uczniów na zajęcia w ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej uwzględniano diagnozę kompetencji z obszaru tematycznego, kształcenie się w zawodzie związanym z branżą hotelarską (w przypadku zajęć on-line z języka angielskiego), średnią ocen z obszaru tematycznego, zainteresowanie tematyką w danym obszarze tematycznym.

Szczegółową kontrolą objęto organizację i realizację następujących zajęć: kurs florystyczny (2011 r.), kurs grafiki komputerowej (2012 r.), kurs ECDL Core (2013 r.), kurs zastosowania kas fiskalnych w działalności handlowo-usługowej (2013 r.), kurs zakładania i rozliczania firmy agroturystycznej (2014 r.); zajęcia rozwijające z j. niemieckiego (2013 r.) i dotyczące zastosowania specjalistycznego oprogramowania w firmach (2014 r.); zajęcia wyrównawcze z matematyki (2013 r.); doradztwo edukacyjno-zawodowe (2013 r.); trzy wizyty zawodoznawcze²². Kontrola wybranych do kontroli zajęć wykazała, że przestrzegano zasad rekrutacji. Ilość chętnych na te formy wsparcia nie przekraczała ilości wolnych miejsc.

(dowód: akta kontroli str. 45-50)

W celu identyfikowania potrzeb uczniów w zakresie uzyskania dodatkowych kwalifikacji i umiejętności oraz dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, zastosowano wśród nich formę pisemnych, imiennych ankiet zgłoszeniowych. W ankietach określono formy wsparcia²³ z możliwością wyboru kilku form i uzasadnienia wyboru zajęć²⁴.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że potrzeby uczniów w zakresie dodatkowych kwalifikacji i umiejętności oraz dodatkowych zajęć pozalekcyjnych były poznawane poprzez prowadzone rozmowy z uczniami. Szkoła nie przeprowadzała badań ankietowych w celu ustalenia jakimi umiejętnościami zainteresowani są przyszli przedsiębiorcy/pracodawcy. Według wyjaśnień dyrektora ZSE z przedsiębiorcami organizowano spotkania, na których pracodawcy przedstawiali oczekiwania w zakresie umiejętności zawodowych kandydatów na pracowników; prezentowano symulacje rozmów kwalifikacyjnych; opracowywano katalog kompetencji i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców od absolwentów szkoły – przyszłych kandydatów na pracowników.

Kontrolowane zajęcia dodatkowe, w których uczestniczyli uczniowie, odpowiadały wymaganiom ich kierunków kształcenia.

(dowód: akta kontroli str. 45-50, 76-77)

²² Umowy nr 3/2013 zawarta 2.12.2013 r. i nr 3/2014 zawarta 10.06.2014 r.

²³ Kursy branżowe, zajęcia z kompetencji kluczowych, zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego, formy współpracy z przedsiębiorcami.

²⁴ Np.: podniesienie wyników nauczania, zwiększenie umiejętności korzystania z programów komputerowych, obsługa urządzeń fiskalnych, prowadzenie pojazdów mechanicznych, umiejętność rejestrowania firm, diagnozowanie mocnych i słabych stron w kontekście oczekiwań pracodawców.

Wymiar godzinowy prowadzonych zajęć zależał od ich rodzaju. W zbadanej próbie zajęcia zostały przeprowadzone w określonym w SIWZ wymiarze godzin dla poszczególnych grup. Kursy trwały od 20 (zastosowanie specjalistycznego oprogramowania) do 120 godzin (ECDL Core), zajęcia wyrównawcze 40 godzin, zajęcia z doradztwa zawodowego 15 godzin, a wizyty zawodoznawcze 3 dni.

Do sporządzenia harmonogramów zajęć zobowiązani byli każdorazowo wykonawcy. Należało je uzgodnić ze szkolnym liderem projektu. Porównanie harmonogramu zajęć realizowanych w ramach projektu w kontrolowanej próbie z planem lekcji wykazało pokrywanie się z zajęciami szkolnymi w przypadku 4 kursów. Pozostałe odbywały się po zakończonych lekcjach szkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 98-99, 100)

Liczebność grup z zajęć dodatkowych oraz wyrównawczych w ramach projektu nie przekraczała ustalonego progu²⁵, tj. do 15 osób w grupie, i wynosiła od 12 do 15 uczniów. Także liczebność grup na objętych szczegółowym badaniem kursach kwalifikacyjnych wynosiła od 12 do 15 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 45-50, 103)

W badanej próbie zajęcia prowadzili nauczyciele zatrudnieni w ZSE, z wyjątkiem kursu florystycznego oraz kursu zakładania i rozliczania firmy agroturystycznej, które prowadzili wykładowcy zewnętrzni. Nauczyciele legitymowali się wykształceniem wyższym kierunkowym zgodnym z nauczaniem przedmiotami zajęć, przygotowaniem pedagogicznym, ukończeniem specjalistycznych kursów o tematyce zgodnej z nauczaniem przedmiotami zajęć. Wykładowcy spoza Szkoły posiadali odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, niezbędne do prowadzenia kursów w danej branży.

(dowód: akta kontroli str. 45-50, 105)

Wykonawcy ustalali szczegółowe programy zajęć i harmonogramy oraz zapoznawali z nimi uczniów. Wykonawcy zapewniali uczniom sprzęt i materiały szkoleniowe: 7 kas fiskalnych (kurs zastosowanie kas fiskalnych w działalności handlowo-usługowej), oprogramowanie dla 15 stanowisk, pięć kompletów literatury fachowej z zakresu technik informatycznych i oprogramowanie Microsoft Office (kurs ECDL Core), 12 kompletów literatury fachowej o tematyce biurowej, handlu, hotelarstwa (zajęcia rozwijające z języka niemieckiego), 36 egzemplarzy literatury fachowej na temat m.in. liczb rzeczywistych, funkcji wielomianowych, ciągów liczbowych, funkcji wykładniczych i logarytmicznych (zajęcia wyrównawcze z matematyki).

Profile realizowanych zajęć, w których uczestniczyli uczniowie, odpowiadały ich kierunkom kształcenia. Na przykład celem zajęć rozwijających z języka niemieckiego, w których uczestniczyli uczniowie kształcący się w zawodzie technik ekonomista, było rozwijanie umiejętności komunikowania w języku niemieckim ze szczególnym naciskiem na słownictwo zawodowe w zakresie m.in.: podstawowych pojęć i definicji ekonomicznych, redagowania i obiegu dokumentów w działalności gospodarczej, zakładania i prowadzenia firmy.

W stażu-wizycie zawodoznawczej w Krakowie (10 grudnia 2013 r.) uczestniczyli uczniowie kształcący się w zawodzie technik obsługi turystycznej. Celem tej wizyty była prezentacja Biura Podróży Vita Polonia Travel w Krakowie, tj. zakresu pracy w działach obsługi klienta, wysłuchanie wykładu na temat specyfiki pracy pilota i przewodnika.

W zajęciach z doradztwa edukacyjno-zawodowego uczestniczyli uczniowie z kierunku technik hotelarstwa. Celem tych zajęć było wypracowanie umiejętności określania własnych predyspozycji i preferencji zawodowych, kształtowania kreatywności i aktywności na rynku pracy, radzenie sobie ze stresem, poznanie wagi dobrej komunikacji interpersonalnej, tworzenie poprawnych dokumentów aplikacyjnych i autoprezentacji.

(dowód: akta kontroli str. 45-50)

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że nie sporządzała harmonogramu kontroli zajęć dodatkowych realizowanych w ramach projektu, ale na bieżąco je kontrolowała, poprzez sprawdzanie: terminowości ich realizacji, zapewnienia bezpieczeństwa, dyscypliny i uczestnictwa uczniów. Kontrole te nie wykazały uchybień, zaniedbań czy nieprawidłowości w realizacji

²⁵ Liczebność grup z zajęć wyrównawczych i dodatkowych, tj. maksymalnie 15 osób, założono we wniosku o dofinansowanie projektu, sporządzonym przez Województwo Małopolskie – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

tych zajęć. Na okoliczność 17 kontroli Dyrektor ZSE sporządziła „Karty obserwacji zajęć dodatkowych”.

(dowód: akta kontroli str. 106-127)

Wszyscy uczniowie, którzy wzięli udział w wybranych do kontroli zajęciach dodatkowych ukończyli je i otrzymali certyfikaty/zaświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 45-50)

ZSE posiadał 5 pracowni – pomieszczeń dydaktycznych wyposażonych sprzęt do nauczania pięciu zawodów²⁶.

Dla realizacji projektu Małopolska Chmura Edukacyjna (MChE) przeznaczono salę dydaktyczną wyposażoną:

- w sprzęt techno-dydaktyczny (urządzenia do transmisji danych cyfrowych, urządzenie peryferyjne do zestawów komputerowych, telewizor pełniący funkcje monitora z wózkami do ekranu, tablice interaktywną, projektor z głośnikami, terminal do obsługi sali multimedialnej) – zakupiony za 124,5 tys. zł ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- w pomoce dydaktyczne (34 tablety, jedną stację meteorologiczną bezprzewodową) – zakupione (w ramach projektu) za 20,9 tys. zł ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Sprzęt techno-dydaktyczny służył do prowadzenia zajęć w sposób interaktywny, tj. do odbioru wykładów przekazywanych on-line²⁷ przez pracowników naukowych 2 uczelni wyższych w Krakowie²⁸ realizujących projekt MChE, łączenia się on-line z wykładowcami i uczestnikami projektu, interaktywnej wymiany doświadczeń na temat technologii informacyjno-komunikacyjnych w dydaktyce. Komunikowanie przy pomocy tego sprzętu odbywało się synchronicznie (w czasie teraźniejszym) i asynchronicznie.

Tablety wykorzystano na zajęciach on-line i podczas zajęć 10 kół naukowych²⁹. Na przykład w obszarach język angielski i społeczeństwo obywatelskie uczniowie na tabletach logowali się do indywidualnych kont gmail, korzystali z poczty gmail, korzystali z dysku google (wirtualnego), robili prezentacje, korzystali ze słowników językowych, komunikowali się z wykładowcą uczelnianym i nauczycielem ZSE wspomagającym, wyszukiwali informacje, pracowali z tekstem słuchanym – m.in. robili ćwiczenia leksykalne. W obszarze język angielski notatki sporządzane były wyłącznie na tabletach.

Podczas zajęć koła naukowego informatyki za pomocą tabletów uczniowie poznawali obsługę platformy i aplikacji „chmurowej” WebEx (meeting.mche.edu.pl), czyli obsługę wideokonferencji. Testowano również stronę internetową utworzoną w ramach projektu pn. sklep.zse.gorlice.pl.

Stację meteorologiczną uczniowie wykorzystywali na zajęciach koła naukowego fizyki do obserwacji parametrów pogodowych i porównywania ich z wynikami popularnych serwisów pogodowych. Przy pomocy tabletów uczniowie zbierali informacje z różnych stacji pogodowych, analizowali je (dokonywali obliczeń – wartości średnich) i porównywali wyniki swoich obliczeń z danymi podawanymi przez stację pogodową ZSE. W ten sposób weryfikowali sprawdzalność parametrów pogodowych innych stacji pogodowych.

Wykorzystywano także program i platformy internetowe:

- Cisco Social WebEx – platformę współpracy między szkołami i uczelniami wyższymi – tzw. „międzychmurowy facebook”, umożliwiający wymianę materiałów i dyskusji (umieszczanie i pobieranie materiałów) pomiędzy opiekunami kół naukowych (obszarów tematycznych) z ramienia uczelni wyższych a nauczycielami – opiekunami tych kół,
- Cisco Jaber Video – komunikator internetowy umożliwiający połączenie dowolnego komputera z infrastrukturą „chmurową” (uczestniczenie w telekonferencji grupowej lub indywidualnej) w sytuacji braku dostępu do szkolnego sprzętu „chmurowego”,

²⁶ Pracownię ekonomiczną i technik biurowych - dla kierunku technik ekonomista, pracownię ekonomiki i rachunkowości handlowej, organizowania i prowadzenia sprzedaży – dla kierunku technik handlowiec, pracownię ekonomiczno-biznesową, produkcji rolniczej, przetwórstwa spożywczego - dla kierunku technik agrobiznesu, pracownię turystyczno-geograficzną, obsługi turystycznej - dla kierunku technik obsługi turystycznej, pracownię hotelarską – dla kierunku technik hotelarstwa, jednostkę mieszkalną - dla kierunku technik hotelarstwa.

²⁷ Obszar język angielski, obszar społeczeństwo obywatelskie.

²⁸ Uniwersytet Pedagogiczny (UPe), Uniwersytet Ekonomiczny (UEK).

²⁹ Budownictwo, chemia, fizyka, informatyka, język angielski, matematyka (dwa koła), przedsiębiorczość, społeczeństwo obywatelskie, żywność i środowisko.

- Cisco WebEx Meeting – platformę internetową umożliwiającą przeprowadzanie i nagrywanie spotkań interaktywnych online na urządzeniach z różnymi platformami (Android, Blackberry, iPad, iPhone, Windows Phone,), w tym na urządzeniach mobilnych.

W projekcie MChE uczestniczyli uczniowie Technikum Nr 3 z pięciu kierunków kształcenia³⁰, w trzech branżach³¹.

(dowód: akta kontroli str. 129-137, 139)

Jeden z nauczycieli – administrator szkolnej sieci komputerowej Novell (legitymujący się wykształceniem wyższym pedagogicznym w zakresie fizyki oraz studiami podyplomowymi w zakresie informatyki) był w 2014 r. przeszkolony w zakresie obsługi zakupionego sprzętu techno-dydaktycznego i oprogramowania – uzyskał dyplom sygnowany przez AGH i CISCO Systems Polska. Nabytą wiedzę przekazał nauczycielom realizującym projektowe zajęcia on-line w obszarach języka angielskiego i społeczeństwa obywatelskiego oraz nauczycielom – opiekunom kół naukowych. Czterej nauczyciele zostali zaznajomieni z metodyką prowadzenia zajęć w ramach MChE na 48-godzinnym kursie prowadzonym przez Stowarzyszenie „Miasta w Internecie” w Tarnowie i uzyskali certyfikaty.

(dowód: akta kontroli str. 45-50, 78-79)

W okresie realizacji projektu wzmocniono współpracę pomiędzy ZSE a przedsiębiorcami. W ramach projektu z 10 przedsiębiorcami zawarto pisemne porozumienia w sprawie odbywania przez uczniów 4-tygodniowych płatnych staży. Staże odbyło 28 uczniów Technikum Nr 3, kształcących się w trzech zawodach³², w trzech branżach³³. Również w ramach projektu 438 uczniów Technikum Nr 3 odbyło staże-wizyty zawodoznawcze w latach 2011-2014. Uczniowie uczestniczący w tej formie kształcili się w pięciu zawodach³⁴, w trzech branżach³⁵.

Poza projektem w latach 2013-2014 zawarto z 10 przedsiębiorcami 9 porozumień i jedną umowę w sprawie współpracy. Ich celem było wzmocnienie współpracy szkoły z pracodawcami, poprawa jakości, atrakcyjności i efektywności kształcenia zawodowego według oczekiwań pracodawców i rynku pracy; aktywne włączenie pracodawców w proces edukacyjny uczniów, podniesienie kompetencji zawodowych i umiejętności uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej, promowanie i upowszechnianie tzw. dobrych praktyk w ogłoszonym przez MEN Roku Szkoły Zawodowców. Ponadto (w latach 2010-2015 I kw.) podpisano ze 155 pracodawcami umowy o praktyki zawodowe, w których wzięło udział 1 053 uczniów Technikum Nr 3 z trzech branż³⁶. Podpisane zostały również w latach 2010-2012 z 22 pracodawcami umowy o praktyczną naukę zawodu młodocianych – w formie tej wzięło udział 51 uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 3 z branży administracyjno-usługowej.

(dowód: akta kontroli str. 18-20, 45-50, 55-58, 79-80, 140-147, 189-190)

W ramach projektu uczniowie korzystali z doradztwa edukacyjno-zawodowego. W zajęciach organizowanych w formie grupowej wzięło udział 117 uczniów Technikum Nr 3 i Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 3, kształcących się w pięciu zawodach³⁷, w trzech branżach³⁸. Uczniowie Technikum i Zasadniczej Szkoły Zawodowej (łącznie 87 uczniów) w latach 2010-2014 uczestniczyli w organizowanych w Szkole zajęciach z planowania kariery zawodowej. Ponadto w 2012 r. 30 uczniów Technikum wyjeżdżało na targi i giełdy branżowe.

Wybrane do kontroli zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego prowadził nauczyciel ZSE, legitymujący się wykształceniem wyższym na kierunku zarządzanie i marketing i studiami podyplomowymi z zakresu orientacji i doradztwa zawodowego. Oprócz tego pedagog szkolny organizował zajęcia grupowe od roku szkolnego 2013/2014 w ramach 4-letniego programu działań. Zajęcia były prowadzone także przy współudziale psychologa/doradcy zawodowego z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gorlicach, pracowni-

³⁰ Technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik handlowiec, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej.

³¹ Administracyjno-usługowa, rolniczo-leśna z ochroną środowiska, turystyczno-gastronomiczna.

³² Technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik obsługi turystycznej.

³³ Administracyjno-usługowa, rolniczo-leśna z ochroną środowiska, turystyczno-gastronomiczna.

³⁴ Technik ekonomista, technik agrobiznesu, technik handlowiec, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej.

³⁵ Administracyjno-usługowa, rolniczo-leśna z ochroną środowiska, turystyczno-gastronomiczna.

³⁶ Administracyjno-usługowa, rolniczo-leśna z ochroną środowiska, turystyczno-gastronomiczna.

³⁷ Sprzedawca, technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej.

³⁸ Administracyjno-usługowa, rolniczo-leśna z ochroną środowiska, turystyczno-gastronomiczna.

ków Powiatowego Urzędu Pracy, przedsiębiorców, absolwentów ZSE prowadzących własną działalność gospodarczą. Z tej formy wsparcia skorzystało 25 uczniów. Nauczyciele przedmiotów zawodowych włączali zagadnienia preorientacji zawodowej podczas lekcji. Uczniowie corocznie uczestniczyli w jednodniowych praktykach (w firmach i instytucjach) organizowanych corocznie w ramach Dni Przedsiębiorczości. W każdym roku organizowano wyjazdy na Targi Uczelni Wyższych do Nowego Sącza, do Krakowa na „Salon Maturzystów” i na Targi Pracy organizowane w Gorlickim Centrum Kultury przez Ochotnicze Hufce Pracy. W roku szkolnym 2013/2014 w ZSE odbyły się warsztaty pn. *Dlaczego własny biznes? Czy nadają się na przedsiębiorcę?* W warsztatach brali udział przedsiębiorcy oraz uczniowie Zespołu Szkół Nr 1 w Gorlicach.

(dowód: akta kontroli str. 18-20,45-50, 80-82, 105)

Nauczyciele wykorzystywali materiały (scenariusze) Projektowego Centrum Wsparcia Edukacji Zawodowej (PCWEZ) podczas prowadzenia zajęć w projekcie: z doradztwa edukacyjno-zawodowego, informatyki, języka niemieckiego, matematyki. Działania takie były zgodne z zapisami w dwóch SIWZ³⁹ gdzie zalecono, aby zajęcia te były prowadzone według ramowych programów PCWEZ opracowanych dla potrzeb projektu, dostępnych na stronie www.zawodowamalopolska.pl. Dyrektor ZSE wyjaśniła, że scenariusze te wzbogacały warsztaty pracy nauczycieli i będą wykorzystywane w przyszłości.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 45-50, 77-78,)

ZSE nie nawiązała bezpośredniej współpracy ponadnarodowej, ponieważ skorzystano ze współpracy nawiązanej przez Województwo Małopolskie z regionem Rodan Alpy we Francji. Na bazie takiego rozwiązania 11 uczniów kształcących się w zawodzie technik handlowiec (w branży administracyjno-usługowej) uczestniczyło w seminarium tematycznym w Tarnowie z zakresu handlu i sprzedaży (w formie zajęć warsztatowych). Celem tych zajęć była współpraca i wypracowanie wspólnych rozwiązań w zakresie innowacyjnych form nauczania w odniesieniu do wybranych branż zawodowych, a następnie ich zaadoptowanie odpowiednio do możliwości i specyfiki małopolskich i francuskich szkół zawodowych. Współpraca miała charakter sporadyczny.

W ramach współpracy ponadnarodowej jeden uczeń (technik handlowiec) wyjechał do Lyonu na wizytę studyjną, której celem było przybliżenie francuskiego systemu kształcenia zawodowego oraz porównanie metod handlu i marketingu stosowanych w Polsce i we Francji.

Warunkiem wyjazdu na wizytę studyjną było ukończenie co najmniej jednego roku nauki w ZSE, kształcenie się w zawodzie adekwatnym do celu wyjazdu, znajomość języka angielskiego lub francuskiego w stopniu komunikatywnym, skorzystanie z co najmniej jednej formy wsparcia w ramach projektu, nieuczestniczenie dotychczas w takiej formie wsparcia w ramach projektu.

W seminarium tematycznym mogli uczestniczyć uczniowie, którzy zgłosili się do udziału i kształcili w zawodzie związanym z tematyką seminarium.

Poza projektem szkoła współpracowała ze szkołą partnerską ze Słowacji ze Starej Lubovni - z Obchodną Akademią w ramach projektu Leonardo da Vinci *Uczenie się przez całe życie, Praca na europejskim rynku pracy*. W ramach tego projektu w kwietniu 2013 r. i 2014 r. młodzież obu krajów m.in. odbywała wspólne dwutygodniowe praktyki zawodowe w gorlickich firmach branży handlowo-usługowej.

(dowód: akta kontroli str. 20, 82-84)

W ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej szkoła realizowała formułę „odwróconych lekcji” i współpracowała z dwoma uczelniami krakowskimi⁴⁰. W zajęciach on-line z języka angielskiego wzięło udział docelowo 17 uczniów Technikum Nr 3 (kierunków zawodowych: technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej) w branży turystyczno-gastronomicznej, a w zajęciach społeczność obywatelskie – 33 uczniów (kierunków zawodowych: technik agrobiznesu, technik handlowiec) w branży administracyjno-usługowej, w branży rolniczo-leśnej z ochroną środowiska. Nauczyciele korzystali ze scenariuszy przebiegu zajęć, które były zamieszczane na stronach internetowych. W ramach zajęć w 10 kołach naukowych

³⁹ Nr ZSE-1/2013 i Nr SU.26.1.2014

⁴⁰ Uniwersytet Ekonomiczny (UEK), Uniwersytet Pedagogiczny (UPe).

współpracowano z sześcioma uczelniami wyższymi⁴¹. Nauczyciele opiekunowie kół w ZSE opracowywali karty projektu zawierające m.in. tematykę zajęć, przewidywany czas realizacji zajęć, cele projektu. W zajęciach tych wzięło udział ogółem 58 uczniów. Zadaniem uczniów było przygotowanie się do tych zajęć w domu. Efekty ich pracy weryfikowali nauczyciele akademicy i nauczyciele opiekunowie kół poprzez indywidualne konta gmail. Na przykład w kole naukowym informatyki uczniowie wykonywali samodzielnie witrynę internetową opartą na systemie zarządzania treścią (CMS) W kole naukowym język angielski uczniowie pracowali metodami projektowymi Projekt Based Learning i tworzyli własne materiały (prezentacje, filmy, poradniki). Zajęcia były prowadzone synchronicznie przez nauczyciela UPe, nauczyciela opiekuna koła oraz asynchronicznie.

(dowód: akta kontroli str. 67-70, 84-85)

Kontrolerzy NIK przeprowadzili oględziny zajęć prowadzonych w ramach MChE ze społeczeństwa obywatelskiego, których tematem było *Bezpieczeństwo – Zagrożenie w korzystaniu w sieci. Nasz wizerunek w Internecie*. W zajęciach uczestniczyli uczniowie klas trzecich Technikum Agrobiznesu oraz Technikum Handlowego. Na 33 osoby wpisane na listę w zajęciach uczestniczyło 27 uczniów. W trakcie zajęć połączono się on-line z Uniwersyteciem Ekonomicznym w Krakowie. Oprócz uczniów z ZSE w Gorlicach w zajęciach uczestniczyli także uczniowie z dwóch innych szkół (Kraków, Oświęcim). Wykład prowadzony był przez funkcjonariusza policji z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie. Na ekranie widoczna była prezentacja. Oprócz wykładu uczniowie czynnie uczestniczyli w dyskusji.

(dowód: akta kontroli str. 139)

Udział Szkoły w realizacji niektórych wskaźników osiągniętych na poziomie powiatowym, według stanu na 31 grudnia 2014 r., przedstawiał się następująco:

- 1) liczba uczestników indywidualnych biorących udział w projekcie wynosiła 674, co stanowiło 18% realizacji wskaźnika na poziomie powiatowym,
- 2) liczba uczniów, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach projektu wynosiła w ZSE 405, co stanowiło 20% realizacji wskaźnika na poziomie powiatowym, z czego liczba uczniów:
 - którzy ukończyli udział w stażach – wizytach zawodowych wynosiła 391, tj. 20%,
 - którzy ukończyli udział w płatnych stażach, z możliwością wypłaty stypendium stażowego – 28, tj. 13%,
- 3) liczba certyfikatów, uprawnień, zaświadczeń otrzymanych przez uczniów ZSE w ramach projektu wynosiła 1 476, co stanowiło 17% realizacji wskaźnika na poziomie powiatowym, z czego liczba certyfikatów:
 - potwierdzających nabyte kwalifikacje i uprawnienia, poprzez zdanie egzaminu – wynosiła 195, tj. 6%,
 - potwierdzających udział w kursach/zajęciach z kompetencji kluczowych/praktykach/stażach – 1 281, tj. 23%,
- 4) liczba uczniów, którzy poszerzyli swoją wiedzę i umiejętności dzięki udziałowi w działaniach realizowanych w ramach komponentu ponadnarodowego wynosiła 12, co stanowiło 18% realizacji wskaźnika na poziomie powiatowym, z czego liczba uczniów, którzy wzięli udział w wizytach studyjnych oraz, którzy wzięli udział w seminariach szkoleniowych wynosiła, odpowiednio, 1 (11%) i 11 (20%).

Efektom zajęć on-line z języka angielskiego było zdobycie II i III miejsca (spośród czterech szkół i 16 zespołów) prezentujących wyniki prac na spotkaniu podsumowującym działalność MChE.

(dowód: akta kontroli str. 9-17, 18-20, 45-50, 67-70, 148)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że niektóre zajęcia realizowane w ramach projektu kolidowały z lekcjami zaplanowanymi w podziale godzin, tj.:

⁴¹ Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie (AGH) – koła fizyka i informatyka (obszary fizyka i informatyka), Politechnika Krakowska (PK) - koła budownictwo i chemia (obszary budownictwo i chemia), Uniwersytet Jagielloński (UJ) – koła biologia i matematyka (obszary biologia i matematyka), Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (UEK) – koła przedsiębiorczość, społeczeństwo obywatelskie (obszary przedsiębiorczość, społeczeństwo obywatelskie), Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie (UPe) – koło język angielski (obszar język angielski zawodowy), Uniwersytet Rolniczy w Krakowie (URo) - koło żywność i środowisko (obszary żywność i środowisko).

- 15 uczniów (zrekrutowanych spośród klas: III TOT, IV TA, IIIa TE i IVb TE) brało w kursie florystycznym w dniach 16-18 listopada 2011 r. w godzinach od 9 do 17.15, a w planie godzin zaplanowano dla tych oddziałów od trzech do siedmiu godzin lekcyjnych (w godzinach od 8.50 do 14.50),
- 12 uczniów (zrekrutowanych spośród klas: I TE, IV TE i IVb TE) brał udział w zajęciach rozwijających z j. niemieckiego 14 listopada 2013 r. w godzinach 14-16.15 a w planie godzin zaplanowano dla tych oddziałów jedną lekcję (w godzinach od 14.05 do 14.50),
- 36 uczniów (zrekrutowanych m.in. spośród klas: IV TA i IV TH) brało udział w zajęciach wyrównawczych z matematyki 14 listopada 2013 r. w godzinach 11.25-13 a w planie godzin dla tych oddziałów zaplanowano dwie lekcje,
- 12 uczniów (zredukowanych spośród klasy I HOT) brało udział w zajęciach doradztwa edukacyjno-zawodowego r 22 maja 2013 r. w godzinach 8-11 a w planie godzin zaplanowano dla tego oddziału 4 lekcje (w godzinach od 8 do 11.25).

Zgodnie z założeniami projektu zajęcia w ramach projektu nie powinny odbywać się w tym samym czasie co lekcje szkolne.

Dyrektor ZSW wyjaśniła, że kolizje takie spowodowane były „trudnościami organizacyjnymi między fazą planowania zajęć edukacyjnych, projektowych a rzeczywistego kalendarza pracy szkoły”.

(dowód: akta kontroli str. 98-99, 100)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze. Podjęte w ramach projektu działania były skuteczne. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu ani na ocenę cząstkową, ani na ocenę ogólną.

4. Oddziaływanie programu na potrzeby grupy docelowej

Opis stanu faktycznego

Ogólna liczba uczniów w ZSE w roku szkolnym 2009/2010⁴² wynosiła 536. W latach szkolnych 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 liczba uczniów zmalała, gdyż wynosiła odpowiednio: 530, 459, 418, 383, 370. Oznacza to, że w okresie realizacji projektu, w porównaniu do roku 2009/2010, spadek liczby uczniów wyniósł od 1% do 31%.

Odsetek liczby uczniów klas pierwszych szkół zawodowych w stosunku do ogólnej liczby uczniów w szkole w roku 2014/2015 wynosił 25% i był o 2 punkty procentowe niższy niż w roku bazowym. Był on o 5 punktów procentowych niższy od poziomu odsetka uczniów klas pierwszych szkół zawodowych na terenie całego województwa małopolskiego, który w roku 2014/2015 wynosił 30%⁴³. Najwyższy poziom, tj. 27%, wskaźnik ten osiągnął w roku 2009/2010, a najniższy, tj. 20%, w roku 2011/2012. W przypadku technikum utrzymywał się na porównywalnym poziomie w badanym okresie, natomiast od roku szkolnego 2011/2012 do końca realizacji projektu w ZSE nie było naboru do zasadniczej szkoły zawodowej.

Z kolei odsetek liczby absolwentów w stosunku do ogólnej liczby uczniów w szkole w roku szkolnym 2014/2015 wynosił 25% i był na tym samym poziomie co w roku bazowym. Był on wyższy o 1 punkt procentowy od odsetka absolwentów na terenie całego województwa małopolskiego, który w roku 2014/2015 wynosił 24%⁴⁴. Najwyższy odsetek absolwentów w wysokości 29% odnotowano w roku 2011/2012.

Odsetek liczby uczniów przystępujących do egzaminów zawodowych w stosunku do liczby uczniów, którzy mogli przystąpić do egzaminów zawodowych w roku szkolnym 2013/2014⁴⁵, wynosił 93% i obniżył się o 4 punkty procentowe w porównaniu do roku bazowego. Najniższy poziom wskaźnik ten osiągnął w roku szkolnym 2010/2011 i wynosił 87%. W pozostałych latach przekraczał 90%. W przypadku zasadniczej szkoły zawodowej wskaźnik ten kształtował się średnio na poziomie 100%, natomiast w technikum wynosił od 86% w roku 2010/2011 do 97% w latach 2009/2010 i 2012/2013.

⁴² Rok szkolny 2009/2010 przyjęto jako rok bazowy do porównań. Realizacja projektu rozpoczęła się w roku szkolnym 2010/2011.

⁴³ Według danych uzyskanych z Kuratorium Oświaty w Krakowie w roku szkolnym 2014/2015 łączna liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych i technikum na terenie województwa małopolskiego wynosiła 67 120, a łączna liczba uczniów klas pierwszych w tych typach szkół – 20 237.

⁴⁴ Według danych uzyskanych z Kuratorium Oświaty w Krakowie w roku szkolnym 2014/2015 łączna liczba absolwentów w technikum i zasadniczych szkołach zawodowych na terenie województwa małopolskiego wynosiła 16 077.

⁴⁵ W trakcie trwania czynności kontrolnych szkoła nie posiadała jeszcze wyników egzaminów zawodowych za rok 2014/2015.

Analiza wskaźnika przystępowania uczniów do egzaminów zawodowych za okres 5 lat szkolnych⁴⁶ w poszczególnych 5 zawodach, w których kształciła szkoła i w których uczniowie przystępowali do egzaminów, wykazała, że w przypadku 4 zawodów⁴⁷ (80%) do egzaminu zawodowego przystąpiło od 80% do 99% uczniów, w przypadku 1 zawodu⁴⁸ (20%) do egzaminów przystąpiło 100% uczniów.

W roku 2013/2014 egzamin zawodowy z wynikiem pozytywnym zdało 89% uczniów przystępujących do tego egzaminu. W porównaniu do roku bazowego nastąpił wzrost o 16 punktów procentowych. W przypadku zasadniczej szkoły zawodowej wskaźnik ten w roku 2011/2012 wynosił 86% i był najniższy w badanym okresie, gdyż w poprzednich latach osiągnął maksimum, tj. 100%. Wyraźna poprawa tego wskaźnika nastąpiła w przypadku technikum, tj. z 68% w roku bazowym do 89% w roku 2013/2014. Najniższy poziom, tj. 59%, wskaźnik ten osiągnął w roku 2010/2011.

Zdawalność egzaminów zawodowych wśród uczniów ZSE zarówno w technikum, jak i w zasadniczej szkole zawodowej, kształtowała się powyżej średnich zdawalności na terenie województwa, z wyjątkiem roku 2010/2011 w technikum. Różnice kształtowały się na poziomie od 5 (w roku 2011/2012) do 17 punktów procentowych (w roku 2010/2011) powyżej średniej w zasadniczej szkole zawodowej⁴⁹ oraz od 9 punktów procentowych poniżej średniej w roku 2010/2011 do 19 punktów procentowych powyżej średniej w roku 2012/2013 w technikum⁵⁰.

Analiza średniej zdawalności egzaminów zawodowych za okres 5 lat szkolnych⁵¹ dla 5 zawodów⁵², w których uczniowie przystąpili do egzaminów, wykazała, że mieściła się w przedziale od 76% do 96%.

Według danych szkoły w latach 2009/2010 – 2013/2014 zatrudnienie znalazło odpowiednio 23, 28, 27, 8 i 9 absolwentów, tj. 17%, 19%, 21%, 7%, 9% ogólnej liczby absolwentów. Z kolei naukę kontynuowało 39, 57, 55, 50 i 51, tj. 29%, 39%, 42%, 43% i 50%, w tym na uczelniach wyższych 34, 47, 49, 46 i 49 absolwentów, tj. 26%, 32%, 37%, 39% i 48%.

(dowód: akta kontroli, str. 18-20, 151-160, 163-164)

Szkoła włączyła się w latach szkolnych 2013/2014-2014/2015 r. do I etapu projektu prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie dotyczącego badania losów absolwentów. Dyrektor ZSE wyjaśniła, że wyniki tych badań „służą do poprawy jakości pracy szkoły, efektywniejszej organizacji procesu dydaktycznego, wzmocnienia działań w zakresie doradztwa zawodowego”.

(dowód: akta kontroli, str. 45-50, 89)

Uczniowie Szkoły uczestnicząc w projekcie otrzymali łącznie 1 476 certyfikatów⁵³, uprawnień lub zaświadczeń, z czego 195, tj. 13% ogólnej liczby certyfikatów, to certyfikaty potwierdzające nabyte kwalifikacje poprzez zdanie egzaminu, zaś 1 281 to dokumenty potwierdzające udział w kursach/zajęciach z kompetencji kluczowych/stażach.

(dowód: akta kontroli, str. 148)

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że szkoła współpracowała z sześcioma szkołami biorącymi udział w projekcie: w zakresie zajęć on-line z języka angielskiego współpracowano z trzema szko-

⁴⁶ Dotyczy lat szkolnych 2009/2010 – 2013/2014.

⁴⁷ Dotyczy zawodów technikum – technik agrobiznesu (80%), technik ekonomista (92%), technik obsługi turystycznej (95%), technik handlowiec (99%).

⁴⁸ Dotyczy zawodu zasadniczej szkoły zawodowej – sprzedawca.

⁴⁹ Wskaźniki ustalono na podstawie wyników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie zamieszczonych na stronach internetowych <http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=20081007120843758>. Średnia zdawalność egzaminów zawodowych w zasadniczych szkołach zawodowych na terenie województwa w latach 2009/2010 – 2013/2014 wynosiła, odpowiednio, 86%, 83%, 81%, 84%, 78%.

⁵⁰ Wskaźniki ustalono na podstawie wyników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie zamieszczonych na stronach internetowych <http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=20081007120843758>. Średnia zdawalność egzaminów zawodowych w technikum na terenie województwa w latach 2009/2010 – 2013/2014 wynosiła, odpowiednio, 66%, 68%, 69,5%, 71%, 73%.

⁵¹ Dotyczy lat szkolnych 2009/2010 – 2013/2014.

⁵² Dotyczy zawodów technikum – technik agrobiznesu (77%), technik ekonomista (76%), technik handlowiec (81%), technik obsługi turystycznej (83%) oraz dotyczy Zasadniczej Szkoły Zawodowej – sprzedawca (96%).

⁵³ Jeden uczeń mógł otrzymać więcej niż jeden certyfikat lub zaświadczenie.

łami⁵⁴ i z trzema szkołami⁵⁵ w zakresie zajęć on-line społeczeństwo obywatelskie. Przedmiotem współpracy był zakres i formy realizacji projektu, które omawiano cyklicznie co pół roku.

(dowód: akta kontroli str. 85-86)

Uczniowie ZSE wykorzystywali nowoczesne sposoby nauczania i kształcenia takie jak technologie informacyjno-komunikacyjne, tj. praca z dyskiem Google drive, z tabletami, z programami youtube editor i Vegas, technologią ICT (*Information and Communication Technology*). Według wyjaśnień dyrektora ZSE autorem tych metod nauczania był wykładowca uczelni z UPe oraz wspomagający nauczyciele ZSE.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że nowoczesne sposoby nauczania i kształcenia, a w szczególności wykorzystanie sprzętu techno-dydaktycznego w MChE, przedstawiła na spotkaniu dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek oświatowych powiatu gorlickiego wyposażenia. Zamieszczono także informacje na stronie internetowej.

(dowód: akta kontroli str. 86-87)

Szkoła współpracowała systematycznie z podmiotami odpowiedzialnymi za prowadzenie i rozwój kształcenia zawodowego, tj.:

- z pracodawcami w ramach organizacji praktyk zawodowych – m.in. w zakresie dostosowywania praktyk zawodowych do specyfiki zakładów pracy, sporządzania właściwej dokumentacji dotyczącej praktyk, kontrolowania przebiegu praktyk, określania i dostosowywania umiejętności wymaganych przy wykonywaniu zawodów,
- z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości poprzez zapewnienie uczniom udziału: w ogólnopolskim programie „Dzień Przedsiębiorczości”, który pozwalał uczniom poznać specyfikę zawodów, ocenić posiadane predyspozycje, zrozumieć znaczenie wykształcenia w budowaniu przyszłej kariery zawodowej; w Światowym Tygodniu Przedsiębiorczości „Otwarta Firma” – środowiskiem społecznym aktywnie wspierającym przedsiębiorcze postawy i inicjatywy młodych ludzi,
- z uczelniami wyższymi w celu przygotowania uczniów do planowania dalszej ścieżki edukacyjnej oraz kariery zawodowej,
- z Centralną Komisją Egzaminacyjną i Okręgową Komisją Egzaminacyjną w zakresie kształcenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 87-88)

Na stronie internetowej ZSE zamieszczono liczne informacje na temat kierunków zawodowych nauczanych w szkole i realizacji projektu. Dotyczyły one:

- udziału uczniów w corocznie organizowanym „Dniu Przedsiębiorczości” w formie jednodniowych praktykach umożliwiających poznanie specyfiki wybranych przez nich zawodów,
- przeprowadzenia przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną pilotażowych zmodernizowanych egzaminów zawodowych z wykorzystaniem systemu elektronicznego,
- realizacji pilotażowego projektu Małopolska Chmura Edukacyjna, w ramach którego uczniowie wykorzystują technologie informacyjne i telekomunikacyjne,
- spotkań z pracodawcami, przedstawicielami firm i instytucji branży ekonomiczno-handlowo-usługowej z nauczycielami przedmiotów zawodowych, rodzicami uczniów i uczniami szkoły, których celem było podnoszenia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, zbliżenia go do realnych potrzeb rynku pracy.

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że szkoła systematycznie promowała szkolnictwo zawodowe i realizację projektu również w innych formach, tj. informacji przekazywanych w szkołach ponadgimnazjalnych przez nauczycieli ZSE, zamieszczanych na ulotkach, plakatach, szkolnej tablicy informacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 88-89)

Dyrektor ZSE wyjaśniła, że nabyte doświadczenia w trakcie realizacji projektu zostaną wykorzystane do projektowania rozwoju kształcenia zawodowego. W ocenie Dyrektora wszystkie formy wsparcia cieszyły się dużym zainteresowaniem młodzieży, a w szczegól-

⁵⁴ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych in. Wincentego Witosa w Nawojowej, Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka w Czernichowie, Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie.

⁵⁵ Powiatowy Zespół Nr 1 Szkół Ogólnokształcących w Oświęcimiu, Technikum łączności Nr 14 w Krakowie, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Zakliczynie.

ności 4-tygodniowe staże u przedsiębiorców, kurs prawa jazdy kategorii B, doradztwo edukacyjno-zawodowe. Dyrektor wysoko oceniła wyposażenie ZSE w sprzęt technodydaktyczny, który wpłynie m.in. na poprawę jakości i atrakcyjności prowadzonych zajęć lekcyjnych i wymieniła 11 form które warto kontynuować po zakończeniu projektu (siedem kursów branżowych, doradztwo edukacyjno-zawodowe, wizyty zawodoznawcze, zajęcia wyrównawcze, zajęcia on-line).

(dowód: akta kontroli str. 191-195)

Odnosnie problemów z realizacją projektu Dyrektor ZSE wyjaśniła, że jedynym utrudnieniem było sporządzanie zbyt wymagającej i obszernej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 89)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z brakiem uwag do kontrolowanej działalności i wniosków pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia 29 czerwca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Kontroler

Andrzej Lis
Specjalista kontroli państwowej